

VII. Напрямки удосконалення системи захисту населення від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру у 2006 році

Забезпечення безпеки та захисту населення в Україні, об'єктів економіки і національного надбання держави від негативних наслідків надзвичайних ситуацій залишається невід'ємною частиною державної політики національної безпеки і державного будівництва, однією з найважливіших функцій центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів рад.

Аналіз загального стану техногенної та природної безпеки України в 2005 році, усвідомлення досягнутих здобутків та існуючих недоліків у цій сфері дають підстави сформулювати основні напрямки удосконалення системи захисту населення від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в 2006 році. До них необхідно віднести наступні.

У сфері державного управління:

- здійснення аналізу стану природної та техногенної безпеки на державному та регіональному рівні і визначення (коригування) конкретних завдань і заходів щодо його покращення;
- продовження реформування системи цивільного захисту на основі набутого досвіду та згідно з сучасними умовами;
- оптимізація структури, розмежування завдань та сфер відповідальності органів управління у сфері цивільного захисту;
- підвищення ролі та значення системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру у сфері забезпечення національної безпеки;
- удосконалення системи інституційного забезпечення виконання програм подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

У сфері розвитку та функціонування аварійно-рятувальних формувань:

- удосконалення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та упорядкування діяльності інших аварійно-рятувальних служб і формувань, підпорядкованих МНС України;
- покращення діяльності наявних державних аварійно-рятувальних (комунальних) служб, забезпечення їх постійної готовності до ефективних дій при виникненні всіх видів надзвичайних ситуацій;
- забезпечення обов'язкового обслуговування аварійно-рятувальними службами небезпечних об'єктів та територій;
- забезпечення належного функціонування підрозділів місцевої пожежної охорони;
- удосконалення підготовки та атестації сил і ліцензування засобів, що беруть участь у ліквідації аварій та надзвичайних ситуацій;
- розробка новітніх зразків техніки й обладнання та оснащення ними аварійно-рятувальних формувань;
- удосконалення механізму відшкодування витрат, понесених аварійно-рятувальними формуваннями, залучених до проведення рятувальних операцій;
- підвищення рівня підготовки підрозділів, сил і засобів, що залучаються до робіт в умовах радіаційного та хімічного зараження території.

У сфері удосконалення практичних заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій:

- забезпечення безперервного функціонування та експлуатаційно-технічного обслуговування систем оповіщення усіх;
- приведення наявного фонду захисних споруд у готовність до використання за призначенням;
- уточнення планів та забезпечення постійної готовності сил і засобів до евакуації населення, яке проживає у зонах можливих аварій і катастроф техногенного та природного характеру, при виникненні безпосередньої загрози життю та заподіянні шкоди здоров'ю людей;
- забезпечення обладнання та ремонту систем протипожежного захисту, особливо на об'єктах з масовим перебуванням людей та в будинках підвищеної поверховості;
- підвищення ефективності захисту населення від небезпечних хімічних речовин, уточнення сил і засобів, призначених для виконання робіт у зонах хімічного та радіаційного забруднення, підготовка спеціалістів у цій сфері;
- підвищення рівня промислової безпеки виконання небезпечних робіт та експлуатації устаткування підвищеної небезпеки та під час поводження з вибуховими матеріалами і ведення вибухових робіт;
- своєчасне та у повному обсязі запровадження протиепідемічних заходів з метою недопущення виникнення інфекційних захворювань, в тому числі пташиного грипу;
- оперативне реагування на медико-санітарні наслідки надзвичайних ситуацій та їх мінімізація, своєчасне надання встановлених обсягів медичної допомоги постраждалому населенню, а також підтримання його санітарно-епідеміологічного благополуччя у зонах надзвичайних ситуацій;
- створення підрозділів і забезпечення постійного біологічного захисту в частині попередження та ліквідації наслідків НС біологічного походження;
- вжиття заходів щодо запобігання викидам і скидам забруднюючих речовин, особливо у сфері поводження з відходами і не придатними для використання пестицидами та агрохімікатами;
- удосконалення обов'язкового навчання керівників усіх рівнів з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, удосконалення міжгалузевої системи підвищення кваліфікації керівних і управлінських кадрів у сфері цивільного захисту;
- розробка та удосконалення нормативно-правових та методичних документів у сфері захисту населення від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру;
- висвітлювання стану проблем природно-техногенної безпеки та захисту населення від надзвичайних ситуацій у засобах масової інформації всіх видів та рівнів та з використанням мережі Інтернет;
- удосконалення підготовки з основ безпеки життєдіяльності (ОБЖ), створення системи дистанційного навчання в галузі цивільного захисту, розробка кваліфікаційних вимог до керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади усіх рівнів, посилення контролю за ходом навчання непрацюючого населення.

У сфері запобігання виникнення надзвичайних ситуацій:

- впровадження дієвих заходів щодо завчасного проведення комплексу організаційних, інженерно-технічних та інших профілактичних робіт для запобігання найбільш вірогідним для регіону (галузі) надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру в межах виконання цільових державних, регіональних і місцевих програм;
- удосконалення системи спостережень і контролю, насамперед із сейсмологічних, гідрогеологічних, гідрометеорологічних, технологічних та епідеміологічних питань, організація належної взаємодії між суб'єктами державного моніторингу та органами управління цивільного захисту з питань оперативного надання інформації щодо провісників надзвичайних ситуацій та у разі їх виникнення;
- подальший розвиток системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій, взаємодії систем спостереження і контролю за станом потенційно небезпечних об'єктів;
- удосконалення роботи з профілактики невиробничого травматизму;
- оснащення державної гідрометеорологічної мережі спостережень спеціальним устаткуванням і сучасними засобами передачі інформації і зв'язку;
- удосконалення системи моніторингу за транспортуванням небезпечних вантажів залізничним транспортом;
- забезпечення надійного контролю за станом і експлуатацією гідротехнічних споруд, особливо у період проходження паводків;
- створення зведеного реєстру небезпечних об'єктів, удосконалення методології оцінки ризику і збитку від НС техногенного характеру;
- забезпечення раціонального розміщення об'єктів господарювання з урахуванням техногенних та природних загроз, дотримання заборони будівництва на потенційно небезпечних територіях;
- удосконалення інформаційного забезпечення у сфері цивільного захисту шляхом впровадження сучасних технологій, насамперед Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій;
- підвищення ефективності систем збору, обробки і доведення оперативної інформації про надзвичайні ситуації на основі сучасних інформаційних технологій;
- забезпечення робіт зі своєчасного декларування безпеки промислових об'єктів і ліцензування діяльності потенційно небезпечних виробничих об'єктів;
- впровадження заходів щодо забезпечення антитерористичного захисту терористично уразливих об'єктів;
- створення, збереження і використання страхового фонду документації на небезпечні об'єкти та системи життєзабезпечення населення;
- забезпечення реального накопичення матеріальних резервів усіх рівнів у обсягах, що забезпечать проведення невідкладних робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- впровадження практичних заходів щодо сталого функціонування систем безаварійної експлуатації хвостового та шламового господарства;
- посилення пожежного нагляду у природних екосистемах, вжиття додаткових заходів щодо недопущення зниження чисельності сил і засобів, призначених для охорони і захисту природних екосистем від пожеж;

- посилення контролю за узгодженням містобудівної проектної документації, в тому числі інженерно-технічних заходів цивільної оборони;
- реалізація спеціальних агрохімічних заходів, спрямованих на запобігання наднормативному надходженню радіонуклідів у продукцію сільського господарства;
- проведення першочергових актуальних та перспективних прикладних досліджень і розробок щодо забезпечення цивільного захисту;
- тісна взаємодія із засобами масової інформації, оперативне та достовірне інформування суспільства про стан захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також впровадження заходів для його удосконалення;
- здійснення активної міжнародної діяльності, постійне підвищення міжнародного авторитету країни у сфері цивільної захисту, освоєння закордонного ринку надання платних послуг у галузі рятувальної справи.

Якісне планування і своєчасне, ефективне впровадження вищезазначеного комплексу попереджувальних заходів дозволить істотно знизити існуючий рівень техногенної небезпеки, можливі збитки від надзвичайних ситуацій, зберегти життя багатьох людей і тим самим забезпечити їх конституційне право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.